

Тукало Рената,
викладачка Полтавської Міської школи
мистецтв «Мала академія мистецтв»
імені Раїси Кириченко,
Гудзенко Ганна,
викладачка Полтавської Міської школи
мистецтв «Мала академія мистецтв»
імені Раїси Кириченко,
Водолазова Олена,
викладачка Полтавської Міської школи
мистецтв «Мала академія мистецтв»
імені Раїси Кириченко (м.°Полтава)

НАВЧАННЯ ГРИ НА ФОРТЕПІАНО ЛЮДЕЙ РІЗНОГО ВІКУ

***Анотація.** У статті розглядається можливість навчання гри на музичному інструменті (фортепіано) людей різних вікових категорій. Наводяться аргументи щодо можливості і необхідності розширення вікових меж навчання гри на музичному інструменті, досягнення результату навчального процесу. Наводяться приклади дискусійних, цікавих сучасних методик навчання гри.*

***Ключові слова:** освітній процес, гра на фортепіано, вік, методики навчання.*

***Постановка проблеми.** На сьогодні можемо констатувати стрімке поширення бажання людей різного віку навчитися грати на музичному інструменті, зокрема на фортепіано. Цьому сприяє багато факторів, серед яких можемо назвати діяльність видатних музикантів, композиторів, виконавців, пропагування мистецтва педагогами, мистецтвознавцями, які свої концепції викладають у наукових статтях та публічних виступах у засобах масової інформації. Оскільки, на нашу думку, деякі питання перебувають у розвитку, то є потреба в уточненнях, деталізації і нових знаннях.*

***Виклад основного матеріалу.** Мотиви доручення до навчання гри на фортепіано у людей різного віку, професій, соціального статусу*

найрізноманітніші. Для одних – це професійна діяльність з можливістю забезпечення власних умов існування. Для інших – це дань моді і невід’ємна риса розвинутою людини, умова особистого життя, розваг та інтересів. Так чи інакше, гра на фортепіано не є обов’язковою для кожного, а швидше розглядається як задоволення власних потреб людини. Потреби у якості життя виникають постійно, у будь-якому віці людини.

Формування навичок володіння музичним інструментом є безпосереднім результатом освітнього процесу і не надаються людині від народження. Тому виникає логічне запитання щодо існування граничних вікових обмежень для початку навчання гри на фортепіано. До прикладу, музикант світового значення, композитор В. А. Моцарт у ранньому віці, в чотири роки почав грати на клавесині, проте свої навички гри удосконалював упродовж усього життя. Алан Расбріджер, редактор GUARDIAN, у віці 56 років опанував гру на фортепіано та описав можливість такого навчання і досягнення результату у книзі «Зіграй це знову: Захоплення долає неможливе». Семюель Вест, британський актор та режисер, звертає увагу, що у дорослому віці люди краще розуміють свій настрій і легше виражають свої почуття за допомогою музики.

Своє розуміння про те, щовчитися грі на фортепіано ніколи не пізно надав відомий британський виконавець гри на фортепіано Джеймс Родес. Він видає навчальний посібник «Як грати на фортепіано» і зазначає, що початок року – прекрасний час, щоб узятися за нову справу, наприклад, почати навчатися грі на фортепіано. Він наголошує, що кожен, хто має доступ до клавіш і готовий вправлятися по 45 хвилин на день, шість днів на тиждень протягом шести тижнів, зможе заграти один із найпопулярніших творів Йоганна Себастьяна Баха – «Прелюдію №1 до мажор» [2]. Він говорить, що справа виключно у задоволенні, що гра на фортепіано – це форма свідомої присутності у своєму житті. Ми переконані, що немає жодної перестороги щодо вікових обмежень чи заборон навчатися гри на фортепіано.

Цікавими і доречними, на наш погляд, є результати проведених

медичних експериментів та медичні рекомендації. Так, із публіцистичних джерел став відомим експеримент дослідників із Швейцарії, де був отриманий висновок, що прослуховування чи заняття музикою позитивно впливає на когнітивні функції, рятує людей похилого віку від втрати пам'яті та інших порушень [5].

Наталія Потапчук наводить приклад як розвинути свої таланти у дорослому віці. Вона висвітлює можливості унікальної фортепіанної техніки Continuous piano music («безперервна музика»), яка базується на принципі збереження безупинного потоку звуку. Її автор – композитор Любомир Мельник [6]. В інтерв'ю зазначається, що публіка таку техніку не сприймала років 40, а представники класичного стилю не визнають і досі. Це засмучувало маестро, однак він продовжує роботу, вважаючи Continuous music долею і сенсом свого життя. Власна «музична мова» дозволила піаністу настільки майстерно оволодіти інструментом, що його пальці можуть грати зі швидкістю 19 з половиною нот за секунду, тоді як вважається, що фізично людина спроможна максимум на 14. Популярність до музиканта прийшла, коли йому було вже за 60. Відтоді й почалася його активна концертна діяльність. Сьогодні доробок піаніста налічує понад 120 авторських творів і більш ніж 20 дисків-альбомів [6].

На наш погляд, доцільним є практична реалізація згаданих положень в Україні. Безпосереднім аргументом у висновку до навчання гри на фортепіано у віці людей без обмежень є ознайомлення із практичною діяльністю сімейної музичної школи «Грати легко» [4].

Цікавими, на наш погляд, є поради, які розкриває у своєму блозі Віталій К. Він у розділі Інтернет видання «Блоги репетиторів» аналізує методики навчання для дорослих. Зокрема, звертає увагу на можливостях навчатися грі на фортепіано із мінімальним навантаженням на пам'ять в умовах зайнятості. Надає цінні характеристики методики SIMPLUMUSIC, що інколи називають «Невідомим методом». Цей метод, наголошує Віталій К, є особливим та відрізняється від традиційних методів навчання фортепіано.

Зазначає, що згаданий метод базується на принципі навчання музики як мови, що передбачає досягнення мети вивчення різноманітних жанрів музики від популярної до класики [3].

Зазвичай навички гри на фортепіано здобуваються у формальному освітньому процесі. Констатуємо, що навчальні програми, які сьогодні використовують, не містять вікових обмежень для людей щодо можливості такого навчання.

Висновки. Із проведеного аналізу формується чітке розуміння того, що в Україні уже набули форми практичного розвитку навчання гри на фортепіано людей у різному віці.

З огляду на опрацьовані джерела та їх аналіз вважаємо достатніми підстави для висновку, що гра на фортепіано є цінним елементом життєдіяльності, спрямованого на забезпечення умов якості життя людини.

Можливість навчання і оволодіння навичками гри на фортепіано віковим обмеженням людей не підлягає, а у деяких випадках є доцільним і рекомендованим для задоволення потреб життя, бо формує нову якість життєдіяльності людей.

Список використаних джерел

1. Коломійчук[°]Б. Моцарт із Лембера. Львів : Видавництво Старого Лева, 2018. С. 5.
2. Бертон-Гіл Клеменсі. Фортепіано вчитись ніколи не пізно. Інтерв'ю BBC Culture5 лютого 2017. URL: https://cul/2016/03/160316_vert_cul_never_too_late_to_learn_vp.
3. Сучасні методи навчання гри на фортепіано для дітей та дорослих. Блог Віталія[°]К. URL: <https://buki.com.ua/blogs/sucasni-metodi-navcannya-gri-na-fortepiano-dlya-ditei-ta-doroslix/>
4. Сімейна музична студія «Грати легко». URL: <https://www.gratu-legko.com.ua/>

5. Ярошенко[°]І. Музика рятує мозок від старіння : Нові дані вчених / URL: <https://meta.ua/uk/news/health/73204-muzika-ryatue-mozok-vid-starinnya-novi-dani-vchenih/>
6. Потапчук[°]Н. Любомир Мельник. Піаніст, композитор. Інтерв'ю. URL:<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/2603286-lubomir-melnik-pianist-kompozitor.html>.

Цибульник Зоя,
викладачка вищої категорії Полтавської
міської школи мистецтв «Мала академія
мистецтв» імені Раїси Кириченко
(м. Полтава)

СОЦІАЛІЗАЦІЯ УЧНІВ У ПОЧАТКОВИХ МИСТЕЦЬКИХ ЗАКЛАДАХ

***Анотація.** У статті наголошується, що потреби сучасного суспільства ставлять завдання не тільки якісного навчання, але й виховання людини високоморальної, відповідальної, ініціативної, творчої, духовно багатой, здатної адаптуватися до процесів, що відбуваються у світі. Підкреслюється, що соціалізація – найширше поняття серед процесів, які характеризують формування особистості. Вказується на прямий зв'язок музично-естетичного виховання і соціалізації дітей. Традиційні морально-етичні цінності, що закладаються в кожній сім'ї, мають бути розширені і поглиблені в процесі вивчення найкращих зразків українського й світового музичного мистецтва.*

У цій статті розглядається вплив спілкування як мікрофактора на соціалізацію учнів.

***Ключові слова:** соціалізація, музичне мистецтво, спілкування, вчитель, групові форми роботи.*

***Постановка проблеми.** Сьогодні особливої ролі набувають проблеми формування духовного, морального та фізичного здоров'я молодого*